म्भारी. गोतमइति गोपदार्थस्वर्गभूमिचदमयितवशीकरोतीतिगोदमः तत्रहेतुः दमतइति दमेनइंद्रियजयेनदमयतीतिजितेद्रियत्वात्गांबांचदमितुंशक्तोस्मीत्यर्थः अधूमःनिर्धूमाग्नितुल्यः अतएवादमःअन्येनदिमितुम योग्यः तत्रहेतुः तेत्वयिसमदर्शनात्समस्यब्रह्मणोदर्शनात् निर्दीषंहिसमंब्रह्मेतिभगवद्वचनात् तस्यहदेवाश्वनाभूत्याईशतेआत्माह्मेषांसभवतीतिश्वतेः तस्यब्रह्मविदोऽनैश्वर्यायदेवाश्वनदेवाअपिनईशतेनसमर्थाभवं तिकिमृतनिःसारायातुधानाइतिश्रुत्यर्थः अत्रदकारस्थानेतकारंकत्वागोतमइतिनिपात्यते गोभिस्तमोममध्यसंजातमात्रस्यदेहतइतिपाठे देहतोमातुर्देहाज्ञातमात्रस्यअकततपसोषिममसूर्यतुस्यम्यगोभोरिदम ॥१२९॥ । भिस्तमों धकारं ध्वस्तं अतो हंगावः अतमाः तमो विरोधिनो यस्यसङ् तिव्युत्पत्त्यागोतमो स्मि त्वयाविन्हिबहुः स्पर्शी हिमित्यर्थः ॥९४॥९५॥ विश्वेइति विश्वराब्देवा अधिदैवंब्रह्मां हस्थादेवा उच्यते अध्यात्मं चिष्ठ स्थानीं द्वियाणितान्युभयानि मित्रभूतानियस्यसविश्वामित्रः विश्वस्यहवैमित्रं विश्वामित्रआसे तिश्रुतेः मित्रेचर्षा वितिविश्वपदांतस्यदीर्घः गवां इद्रियाणां ॥९६॥९७॥ जाजमबङ्गति भूयोभूयोऽतिशयेनज

गोतमउवाच गोदमोदमतोऽधूमोऽदमस्तेसमदर्शनात्॥ विद्धिमांगोतमंऋत्येयातुधानिनिबोधमां॥९४॥ यातुधान्युवाच यथोदा हतमेतत्तेमिय नाममहामुने॥ नैतद्वारियतुंशक्यंगच्छावतरपियनीं॥९५॥ विश्वामित्रउवाच विश्वेदेवाश्र्यमेमित्रमस्मिगवांतथा॥विश्वामित्रमितिस्यातंयातुघा निनिबोधमां॥ ९६॥ यातुधान्युवाच नामनैरुक्तमेतत्तेदुःखव्याभाषिताक्षरं॥ नैतद्भारियतुंशक्यंगच्छावतरपद्मिनीं॥ ९७॥ जमद्ग्निरुवाच जा जमयजजानेहंजिजाहीहजिजायिषि॥जमदग्निरितिख्यातस्तरोमांविद्धिशोभने॥९८॥ यातुधान्युवाच यथोदाहृतमेतसेमियनाममहामुने॥ नैत द्धारियतुंशक्यंगच्छावतरपिद्मनीं ॥९९॥ अरुंधत्युवाच धरान्धरित्रींवसुधांभर्तुस्तिष्ठाम्यनंतरं ॥ मनोन्रुंधतीभर्तुरितिमांविद्धारुंधतीं॥ १००॥

मंतियुगपदनेकेषुयज्ञादिष्वनेकवारंपुनःपुनर्भक्षयंतिहवींषितेजाजमंतोदेवाः जमुभक्षणेयङ्कुकिशत्रंतस्यहृपं इज्यंतेदेवताअस्मिन्नितियजोग्निः तेषांजानआविर्मावस्तिस्मन्जिजायिषिजातोऽस्मि जनेर्यकंतासनिलुकालनेपरेउत्तमपुरुषैकवचनं आर्षोऽदभावश्व इहलोकेअतोमांजिजाहिजोमीहि अतोयोगात्मांजमदग्निरितिनामतोविद्धि जाजमदित्यत्राघपरेप्रथमाक्षरलोपेद्वितीयस्याग्नित्वेजमद बिद्धितिसिद्धं जिजाहीत्यपिज्ञाधातोर्यस्लुकिजादेशेमध्यमैकवचनं ततोजाजमंतोग्निश्वास्मिन्संतीतिजमदग्निमान् ततोमतुब्लोपेनजमदग्निरितिपदं एतेनापित्वस्याधर्षणीयत्वमुक्तं जाजमयजजानामम्